

Ý NGHĨA HÌNH ẢNH IN TRÊN TIỀN VIỆT NAM

TS. Nguyễn Thị Hương

Trường Đại học Công nghiệp Thực phẩm TP.HCM

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Tiền khi chỉ xét tới chức năng là phương tiện thanh toán, là đồng tiền được luật pháp quy định để phục vụ trao đổi hàng hóa và dịch vụ của một quốc gia hay nền kinh tế. Vì vậy, tiền còn được gọi là "hàng hóa đặc biệt" dùng để trao đổi, quy đổi, mua bán trên thị trường, là vật ngang giá chung. Tiền Việt Nam được ký hiệu mã quốc tế theo ISO 4217 là "VND". Sử dụng trong thanh toán đơn vị tính gọi là đồng "đ".

Hiện nay, các mệnh giá của tiền Việt Nam có tiền giấy có giá trị 500đ, 1.000đ, 2.000đ, 5.000đ; tiền polymer có giá trị 10.000đ, 20.000đ, 50.000đ, 100.000đ, 200.000đ và 500.000đ. Ngoài ra, còn có tiền kim loại vẫn còn giá trị nhưng ít được lưu thông 500 đ, 1.000 đ, 2.000đ, 5.000đ, và tiền giấy có các mệnh giá 100đ, 200đ.

Có thể nói tiền là một trong những "Vật bất ly thân" của mỗi chúng ta. Tuy nhiên, không phải ai trong số chúng ta cũng hiểu hết về những tờ tiền Việt Nam. Cùng du lịch Việt Nam qua những địa danh in trên tiền.

2. Ý NGHĨA HÌNH ẢNH ĐƯỢC IN TRÊN TIỀN VIỆT NAM QUA CÁC MỆNH GIÁ HIỆN TẠI.

2.1. Mệnh giá 200 đồng (Giấy): Nông nghiệp – Lâm nghiệp

Bên cạnh đó, nhiều tờ tiền Việt Nam có hình ảnh về nông nghiệp, lâm nghiệp của nhiều vùng miền, thể hiện tinh thần lao động hăng say của người dân lao động. Tờ 200 đồng là hình ảnh người nông dân đang gặt lúa, lái máy cày trên cánh đồng làng. Mang giá trị của nền nông nghiệp nước nhà.

2.2. Mệnh giá 500 đồng (Giấy): Cảng Hải Phòng

2.3. Những chi tiết in trên tiền Việt Nam hầu hết đều

mang những ý nghĩa riêng. Hình ảnh trên tờ 500 đồng là Cảng Hải Phòng nằm tại hai quận Hồng Bàng và Ngô Quyền, thành phố Hải Phòng. Được hình thành từ năm 1876, trải qua hơn 100 năm phát triển, Cảng được xem là cửa khẩu giao lưu hàng hóa quan trọng, xuất nhập khẩu của 17 tỉnh phía Bắc đến nhiều quốc gia và ngược lại. Đây là một cụm cảng biển tổng hợp cấp quốc gia, lớn thứ 2 ở Việt Nam và lớn nhất miền Bắc, là cửa ngõ Quốc tế của Việt Nam.

2.4. Mệnh giá 1.000 đồng (Giấy): Tây Nguyên

Tờ tiền 1000 đồng là hình ảnh lâm nghiệp, người lao động cưỡi voi, khai thác gỗ tại vùng núi của Tây Nguyên. Hiện nay, vấn đề khai thác gỗ cũng như săn bắt voi đang gây nhức nhối cho các

cơ quan chức năng. Việc khai thác bất hợp pháp và giết hại những chú voi để lấy ngà đang khiến cho các khu rừng tại Tây Nguyên "kêu cứu".

2.5. Mệnh giá 2.000 đồng (Giấy): Nhà máy Sợi Nam Định

Đây từng là nhà máy lớn nhất Đông Dương. Sự ra đời của nhà máy đã tạo điều kiện cho phong trào cách mạng trong giai cấp công nhân hình thành và lớn mạnh không ngừng và là địa cứ vững mạnh của phong trào công nhân thời kỳ cách mạng, bối cảnh sản xuất tại nhà máy Sợi Nam Định được Ngân hàng Nhà nước Việt Nam chọn in lên tờ tiền 2.000 đồng, phát hành năm 1988.

2.6. Mệnh giá 5.000 đồng (Giấy): Nhà máy thủy điện Trị An

Hình ảnh trên tờ 5.000 đồng là nhà máy thủy điện Trị An Đồng Nai. Nhà máy được hỗ trợ về tài chính và công nghệ của Liên Xô từ năm 1984, khánh thành và đưa vào sử dụng từ năm 1991. Tuyến áp lực chính gồm đập ngăn sông và đập tràn. Công trình thủy điện Trị An còn có ý nghĩa kinh tế tổng hợp với mục đích chính hòa lưới điện quốc gia cùng với các nhà máy khác cung cấp điện cho phụ tải toàn quốc. Ngoài ra, là thủy điện đa mục tiêu, công trình còn đảm bảo nước cho sinh hoạt, nông nghiệp, đẩy mặn và điều tiết lũ... Nhà máy thủy điện Trị An có 4 tổ máy, với tổng công suất thiết kế 400 MW, sản lượng điện trung bình hàng năm 1,7 tỉ KWh. Đây là công trình có ý nghĩa kinh tế tổng hợp của Đồng Nai và cả nước.

2.7. Mệnh giá 10.000 đồng (Polymer): Mỏ dầu Bạch Hổ

Những giàn khoan dầu trên biển của mỏ dầu Bạch Hổ được tái hiện trên mặt sau của tờ tiền 10.000 đồng polime. Bạch Hổ thuộc bồn trũng Cửu Long, cách bờ biển Vũng Tàu 145km, trữ lượng khoảng 300 triệu tấn và được khai thác thương mại từ giữa năm 1986. Từ mỏ này có đường ống dẫn khí đồng hành vào bờ cung cấp cho nhà máy khí hóa lỏng Dinh Cố, nhà máy điện Bà Rịa và Trung tâm điện lực Phú Mỹ (Vũng Tàu). Đây là nơi cung cấp dầu mỏ chủ yếu cho Việt Nam hiện nay. Mỏ Bạch Hổ hiện đang khai thác bằng chế độ tự phun, góp phần không nhỏ cho nền kinh tế nước nhà.

2.8. Mệnh giá 20.000 đồng (Polymer): Chùa Cầu Hội An

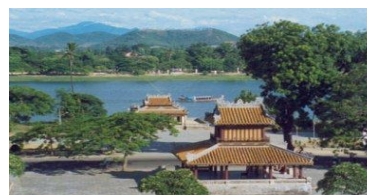
Bất cứ ai đến Hội An đều không thể không ghé qua Chùa Cầu (hay còn gọi là cầu Nhật Bản bởi trước đây cây cầu này do thương nhân Nhật góp tiền xây dựng từ thế kỷ XVII). Chùa Cầu được in trên tờ mệnh giá 20.000 đồng, với vẻ đẹp kiến trúc cổ kính. Theo truyền thuyết, ngôi chùa được coi như là một thanh kiếm đâm xuống lưng con quái vật mamazu, khiến nó không quấy đuôi, gây ra những trận động đất.

Năm 1653, người ta dựng thêm phần chùa, nối liền vào lan can phía Bắc, nhô ra giữa cầu, từ đó người địa phương gọi là Chùa Cầu. Năm 1719, chúa Nguyễn Phúc Chu thăm Hội An, đặt tên cho chiếc cầu là Lai Viễn Kiều, với ý nghĩa là "Cầu đón khách phương xa". Theo niên đại được ghi lại ở xà nóc và văn bia còn lại ở đầu cầu thì chiếc cầu đã được dựng lại vào năm 1817. Ngôi chùa có lẽ cũng được dựng lại vào thời gian này. Chiếc cầu dài khoảng 18m, có mái che, vắt cong qua lạch nước chảy ra sông Thu Bồn. Chùa và cầu đều bằng gỗ sơn son chạm trổ rất công phu, mặt chùa quay về phía bờ sông. Đây được xem là biểu tượng giao lưu văn hóa Nhật - Hoa - Việt ở Hội An và thu hút đông đảo du khách tham quan.

2.9. Mệnh giá 50.000 đồng(Polymer): Di tích Nghênh Lương Đình - Phu Văn Lâu

Cụm di tích Nghênh Lương Đình- Phu Văn Lâu (Huế) được in trên mặt tờ tiền 50.000 đồng, là hai công trình kiến trúc gắn bó với lịch sử triều Nguyễn. Nghênh Lương Đình bên bờ sông Hương (Thừa Thiên - Huế) dùng làm nơi nghỉ chân của nhà vua trước khi đi xuống bến sông để lên thuyền rồng hoặc làm nơi hóng mát. Phu Văn Lâu được xây dựng dưới thời vua Gia Long dùng làm nơi niêm yết những chỉ dụ quan trọng của nhà vua và triều đình, hoặc kết quả các kỳ thi do triều đình tổ chức.

2.10. Mệnh giá 100.000 đồng (Polymer): Văn Miếu - Quốc Tử Giám

Xuất hiện trên tờ tiền 100.000 đồng là hình ảnh Văn Miếu – Quốc Tử Giám. Đây được coi là một biểu tượng của sự trường tồn tinh hoa văn hóa, giáo dục, truyền thống tôn sư trọng đạo, khuyến đức, khuyến tài của dân tộc Việt. Văn Miếu - Quốc Tử Giám, trường Đại học đầu tiên tại Việt Nam được in trên tờ tiền 100.000 đồng. Công trình Khuê Văn Các tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám được chọn là biểu tượng của Thủ đô Hà Nội. Đây là quần thể di tích đa dạng và phong phú hàng đầu của thành phố Hà Nội, nằm ở phía Nam kinh thành Thăng Long. Hiện nay, nơi đây đã được đưa vào danh sách xếp hạng 23 di tích quốc gia đặc biệt. Quần thể kiến trúc Văn Miếu - Quốc Tử Giám bao gồm: hồ Văn, khu Văn Miếu - Quốc Tử Giám và vườn Giám và kiến trúc chủ thể là Văn Miếu - nơi thờ Khổng Tử và Quốc Tử Giám - trường đại học đầu tiên của Việt Nam. Là địa chỉ du lịch văn hóa nổi tiếng của Thủ đô, hàng năm Văn Miếu thu hút hàng triệu lượt du khách tham quan cũng như diễn ra các hoạt động văn hóa, lễ hội như tôn vinh Thủ khoa, văn nghệ dân tộc, bình thơ, triển lãm thư pháp, giới thiệu thơ xuân...

2.11. Mệnh giá 200.000 đồng(Polymer): Vịnh Hạ Long

Hai lần xuất hiện trên bề mặt tờ tiền, tờ 10.000 đồng cũ và tờ 200.000 đồng, di sản thiên nhiên thế giới vịnh Hạ Long là một điểm đến du lịch nổi tiếng. Phiến đá có hình một lu hương khổng lồ đứng giữa biển khơi như một vật thiêng cúng tế trời đất. Vịnh Hạ Long được ví như tác phẩm nghệ thuật tạo hình vĩ đại của thiên nhiên với sự hiện diện của hàng nghìn

đảo đá muôn hình vạn trạng, với nhiều hang động kỳ thú quần tụ thành một thế giới vừa sinh động, vừa huyền bí. Trên tờ 200.000 đồng là hòn Đỉnh Hương thuộc Vịnh Hạ Long (Quảng Ninh). Đây là một vịnh nhỏ thuộc phần bờ Tây vịnh Bắc Bộ tại khu vực biển Đông Bắc Việt Nam, bao gồm vùng biển đảo thuộc thành phố Hạ Long, thành phố Cẩm Phả và một phần của huyện đảo Vân Đồn của tỉnh Quảng Ninh. Đến vịnh Hạ Long, có thể tham gia các hoạt động nghiên cứu khoa học, tham quan ngắm cảnh, tắm biển, bơi thuyền, thả dù, lặn khám phá rặng san hô, câu cá giải trí. Hiện nay, khách đến vịnh Hạ Long chủ yếu tham quan ngắm cảnh, tắm biển và bơi thuyền.

2.12. Mệnh giá 500.000 đồng (Polymer): Làng Sen

Tờ 500.000 đồng là tờ tiền có mệnh giá lớn nhất hiện nay ở nước ta, hình ảnh ngôi nhà 5 gian ở làng Sen (Nam Đàn, Nghệ An), gợi nhắc về làng quê Việt giản dị. Ngôi nhà thuộc khu di tích Kim Liên, một trung tâm du lịch lưu giữ những hiện vật, tài liệu, không gian văn hóa - lịch sử về thời niên thiếu của Chủ tịch Hồ Chí Minh và những người thân trong gia đình. Khu di tích lịch sử Kim Liên được đưa vào danh sách xếp hạng di tích quốc gia đặc biệt và là một trong bốn di tích quan trọng bậc nhất tại Việt Nam về Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây là quê hương của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

3. TỔNG HỢP QUY CÁCH TIỀN GIẤY VÀ TIỀN POLYMER TẠI VIỆT NAM HIỆN TẠI

Mệnh giá	Kích thước	Màu chủ đạo	Miêu tả			Phát hành
			Mặt trước	Mặt sau	Loại giấy	
100 đ	120 × 59 mm	Nâu đen	Quốc huy	Chùa Phổ Minh	Cotton	10/1991
200 đ	130 × 65 mm	Nâu đỏ	Hồ Chí Minh	Sản xuất nông nghiệp	Cotton	30/09/1987
500 đ	130 × 65 mm	Đỏ cánh sen	Hồ Chí Minh	Cảng Hải Phòng	Cotton	15/08/1989
1000 đ	134 × 65 mm	Tím	Hồ Chí Minh	Khai thác gỗ	Cotton	20/10/1989
2000 đ	134 × 65 mm	Nâu sẫm	Hồ Chí Minh	Nhà máy dệt	Cotton	20/10/1989
5000 đ	134 × 65 mm	Xanh lơ sẫm	Hồ Chí Minh	Nhà máy thủy điện Trị An	Cotton	15/01/1993

Mệnh giá	Kích thước	Màu chủ đạo	Miêu tả			Phát hành
			Mặt trước	Mặt sau	Loại giấy	
10000 đ	140 × 68 mm	Đỏ tía	Hồ Chí Minh	Vịnh Hạ Long	Cotton	15/10/1994
	132 × 60 mm	Nâu đậm trên nền vàng	Hồ Chí Minh	Khai thác dầu khí	Polymer	30/08/2006
20000 đ	140 × 68 mm	Xanh lơ sẫm	Hồ Chí Minh	Xưởng sản xuất đồ hộp	Cotton	02/03/1993
	136 × 65 mm	Xanh lơ đậm	Hồ Chí Minh	Chùa Cầu	Polymer	17/05/2006
50000 đ	140 × 68 mm	Xanh lá cây sẫm	Hồ Chí Minh	Bến Nhà Rồng	Cotton	15/10/1994
	140 × 65 mm	Nâu tím đỏ	Hồ Chí Minh	Huế	Polymer	17/12/2003
100000 đ	145 × 71 mm	Nâu sẫm	Hồ Chí Minh	Nhà sàn Bác Hồ	Cotton	01/09/2000
	144 × 65 mm	Xanh lá cây đậm	Hồ Chí Minh	Quốc tử giám	Polymer	01/09/2004
200000 đ	148 × 65 mm	Đỏ nâu	Hồ Chí Minh	Hạ Long	Polymer	30/08/2006
500000 đ	152 × 65 mm	Xanh lơ tím sẫm	Hồ Chí Minh	ngôi nhà tranh 5 gian tại Làng Sen, Kim Liên, Nam Đàn, Nghệ An	Polymer	17/12/2003

4. KẾT LUẬN

Qua những hình ảnh được in trên tiền Việt nam hiện tại, bản thân tác giả có một số nội dung đáng chú ý về việc phát hành tiền giấy và tiền polymer.

Theo Ngân hàng Nhà nước, đồng tiền được xem là “biểu trưng”, “hình ảnh” của mỗi quốc gia, là phương tiện nhằm chuyển tải những giá trị, thông điệp hàm súc đến người sử dụng. Vì vậy, những giá trị, hình ảnh tiêu biểu, đặc sắc về đất nước, con người thường được lựa chọn để thể hiện, khắc họa trên đồng tiền.

Chủ tịch Hồ Chí Minh là người anh hùng giải phóng dân tộc, danh nhân văn hóa thế giới kiệt xuất. Hình ảnh Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trở nên gần gũi, quen thuộc đối với nhiều thế hệ người dân Việt Nam và bạn bè thế giới. Vì vậy ngay từ năm 1945, hình ảnh Chủ tịch

Hồ Chí Minh được lựa chọn, thể hiện trang trọng ở mặt trước các đồng tiền do Ngân hàng Nhà nước phát hành. Ở mặt sau đồng tiền khắc họa hình ảnh quân và dân ta trong xây dựng và bảo vệ tổ quốc, phong cảnh thiên nhiên, các công trình kiến trúc lịch sử, văn hóa và công cuộc xây dựng, phát triển đất nước.

Cụ thể, trong việc phát hành tiền giấy, ngoài in hình Chủ tịch Hồ Chí Minh ở tờ tiền có mệnh giá lớn, Nhà nước cũng xem xét nên in hình các vị lãnh đạo có công với nước qua các thời kỳ trên các đồng tiền còn lại.

Vậy, có nên chăng xem xét lựa chọn các vị lãnh đạo, anh hùng, danh nhân văn hóa, lịch sử có công với đất nước để in trên đồng tiền cần được cân nhắc thận trọng, kỹ lưỡng và đảm bảo phù hợp với kỳ vọng của đa số công chúng vì hình ảnh trên đồng tiền có vai trò hết sức quan trọng trong việc thiết lập mối quan hệ thân thiện, tích cực và chuyển tải những thông điệp hàm súc tới công chúng, Ngân hàng Nhà nước nên nhìn nhận. Lựa chọn ứng dụng công nghệ tiền polymer thay cho loại tiền giấy cotton.

Sau một thời gian lưu hành, qua theo dõi chất lượng đồng tiền trong lưu thông của Ngân hàng Nhà nước và thực tiễn sử dụng đồng tiền polymer, đồng tiền polymer được người dân đón nhận, lưu thông bình thường; chất lượng đồng tiền trong lưu thông có bước cải thiện, độ bền, khả năng chống giả và độ sạch của đồng tiền polymer cao hơn tiền giấy cotton. Tuy nhiên, bên cạnh những ưu điểm đã được xã hội công nhận thì đồng tiền polymer cũng còn một vài hạn chế nhất định như: màu sắc nhạt hơn, nét in có độ nổi thấp hơn tiền cotton. Đề nghị nâng cao chế tác, thay thế chất liệu của đồng tiền, chú trọng thực hiện các giải pháp nhằm ổn định giá trị và nâng cao chất lượng, uy tín của đồng tiền Việt Nam.

Hiện nay, sự phát triển của khoa học, công nghệ, nhất là công nghệ vật liệu đã tạo ra những loại chất liệu in tiền mới. Trước đây chỉ có giấy cotton, polymer thì nay có thêm các chất liệu tổng hợp. Một số hình ảnh trên tiền không còn phù hợp với điều kiện phát triển thực tế cần thay thế. Như tờ tiền 1000 đồng là hình ảnh lâm nghiệp, người lao động cưỡi voi, khai thác gỗ tại vùng núi của Tây Nguyên. Hiện nay, vấn đề khai thác gỗ cũng như săn bắt voi đang gây nhức nhối cho các cơ quan chức năng. Việc khai thác bất hợp pháp và giết hại những chú voi để lấy ngà đang khiến cho các khu rừng tại Tây Nguyên "kêu cứu".